

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hoorrecht voor twaalfminners (gastcolumn)

Bruning, M.R.

Citation

Bruning, M. R. (2020). Hoorrecht voor twaalfminners (gastcolumn). *De Pedagoog*, 21(3), 27. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3133428>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3133428>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Hoorrecht voor twaalfminners

Volgens het VN-Kinderrechtenverdrag heeft elk kind dat in staat is zijn mening te uiten, het recht dit ook daadwerkelijk vrijelijk te doen en om in elke rechterlijke procedure te worden gehoord. Aan de mening van een kind moet passend belang worden gehecht, in overeenstemming met de leeftijd en rijpheid. Ook heel jonge kinderen moeten in juridische procedures serieus genomen worden.

In Nederland worden minderjarigen vanaf twaalf jaar door de rechtbank uitgenodigd voor een kindgesprek in familie- en jeugdzaken, zoals bij een echtscheiding of bij een maatregel van kinderscherming. In het VN-Kinderrechtenverdrag wordt echter geen leeftijd genoemd. En het VN-Kinderrechtencomité, dat toeziet op de naleving van het verdrag, heeft in een document toegelicht dat in beginsel elk kind, hoe jong ook, zijn mening kan uiten. Het gebruik van leeftijds grenzen mag niet betekenen dat jongere kinderen stelselmatig worden uitgesloten.

Onderzoek hoorrecht

Rechtvaardig zijn zeer terughoudend om kinderen jonger dan twaalf jaar te horen. Ook gedragsdeskundigen denken vaak dat een kindgesprek met een rechter minderjarigen alleen maar stress oplevert en daarom niet zou moeten plaatsvinden. Ook wordt wel gedacht dat loyaliteit, cognitieve vaardigheden en beïnvloedbaarheid van jonge kinderen een belemmering kunnen zijn.

Maar uit onderzoek, dat ik samen met collega's van de Leidse Juridische Faculteit en Faculteit Sociale Wetenschappen uitvoerde naar het hoorrecht van minderjarigen, volgt dat bijna alle jongeren de leeftijdsgrens van twaalf jaar zouden willen verlagen.¹ Jongeren die ervaring hadden met een rechtszaak, gaven aan dat het spannend was. Niet zozeer om met de rechter te praten, maar bijvoorbeeld wel om ouders op de rechtbank tegen te komen. Deze spanning was voor hen echter zeker geen drempel om met de rechter te gaan praten. Integendeel: het belang om hun stem te laten horen weegt volgens hen zwaarder dan de spanning.

Mariëlle Bruning

Hoogste tijd

In ons onderzoek hebben wij verder laten zien dat jonge kinderen – in elk geval vanaf acht jaar – in staat zijn om bij de rechter hun stem te laten horen en zelfs vanaf vier jaar al capaciteiten hebben ontwikkeld waarmee zij dit zouden kunnen. Dat dit uitvoerbaar is, blijkt onder meer uit de bestaande praktijk bij de rechtbank Den Haag in kinderverhoeringszaken. Hier spreken kinderen vanaf drie jaar, voorafgaand aan de zitting, met een gedragsdeskundige – een 'bijzondere curator' – en worden ze vanaf zes jaar ook uitgenodigd voor een kindgesprek.

Het is dus de hoogste tijd om ook jongere kinderen meer te betrekken in familie- en jeugdzaken en uit te nodigen voor een kindgesprek. In elk geval vanaf acht jaar. Ook deze kinderen kunnen dan zelf bepalen of zij al dan niet hun stem willen laten horen.

tekst: Mariëlle Bruning, hoogleraar Jeugdrecht, Juridische Faculteit, Universiteit Leiden.

¹ M. Bruning, D. Smeets, A. Bolscher, J. Peper, & R. de Boer (2020). *Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie. Het hoorrecht en de procespositie van minderjarigen in familie- en jeugdzaken*. WODC, Ministerie van Justitie en Veiligheid.